

G. G. Costandache

CARIERA LUI... BA*

Oare ce înseamnă CARIERA? În general, se știe, este vorba despre un domeniu de activitate. Dar activitățile pot fi de două categorii: Mai întâi, poate fi vorba despre un *loc* de extracție, ca o exploatare minieră, sau ca o carieră de piatră... În al doilea rând, poate însemna *situație* sau *poziție* în societate. În final, trebuie specificată semnificația de *itinerar sau traseu* al unei persoane: trepte sau etape parcurse într-o profesiune sau ocupație. În acest ultim înțeles, de traseu geografic sau itinerar istoric vom discuta cariera cuvântului BA. Există și un sens figurat: drum sau cale a unei idei, opere, a oricărei inovații...

Așadar, să urmărim desfășurarea unei cariere este o adevărată aventură. Cronologic, îl găsim pe BA mai întâi în Egiptul Antic, cu rol hieratic. Această origine se continuă într-o copilărie zburdalnică, zbuțuită, în Țările Balcanice unde se desfășoară dintotdeauna o istorie tumultuoasă.

O vigoasă tinerețe a cuvântului BA este descrisă de B.P. Hasdeu în sec. XIX. În secolul XX fericita maturitate o aflăm în lucrările lui M. Vulcănescu și C. Noica. Iar în loc de senectute suntem dispuși să considerăm o supermaturitate ce ilustrează capacitatea lui BA de a descrie cercetătorii din științele de graniță (G.G. Costandache, *Filosofia lui BA*, 2007).

Toți recrutorii au nevoie să vadă un istoric... un desfășurător al activităților tale. Un astfel de *jurnal virtual* (blog) încercăm să oferim cu privire la cuvântul BA.

KA-ul, *corpul eteric* al omului, este sub controlul corpului *astral*, BA. Deci, BA este al doilea "suflet" al omului, distinct de corpul eteric KA. În picturile murale de pe morminte BA apare figurat ca o pasăre cu cap de om (defunctul) și cu barba de zeu, alături de o lampă mică (concepție arhaică raportată la tradiția ezoterică). Vechii egipteni erau de părere ca omul posedă un element imuabil, nemuritor: *spiritul*, desemnat prin termenul AKH.

(C. Gănescu, *Tainele inițiațiilor Vechiului Egipt*, vol. II, 2001)

Autonom și necondiționat de existența terestră era reprezentat hieroglic prin pasărea ibis cu moț. Cuvântul AKH era atribuit defuncțiilor justificați, găsiți puri la Judecata lui Osiris, transfigurați (liberi după inițiere).

Romanul are *vocația* aerului, a întâlnirilor fără miză și angajament a asocierii de dragul pretextelor, a conversației de ocazie, a privitului anonim" (Rodica Nicolae).

Balcarii reprezintă regiunea din sud-estul Europei prin centrul căreia trec munții ce-i dau numele: Balcani. După cum aprecia cu îndreptățire Nicolae Titulescu: „Noi, *popoarele balcanice*, nu suntem decât o singură familie pe care nenorocirile istoriei au rupt-o în bucăți...” (1936, Montreux, *Documente diplomatice*). S-a pronunțat asupra acestui fapt și Hermann Keyserling: „În Balcani, chiar din antichitate, prin câmpul de tensiuni dintre statele – orașe ce se luptau între ele, a început *diferențierea specifică*, care de atunci a fost continuată într-un șir neîntrerupt, de un popor după altul“ (*Analiza spectrală a Europei*).

În *filosofia limbajului* realitatea este privită ca un ansamblu de comportamente, obișnuințe, practici. Același cuvânt („ba”) poate fi folosit în discursuri diferite și în contexte diverse. Nu putem înțelege cuvântul, expresia, fraza, decât prin referire la rolul pe care îl are în cadrul unui *joc de limbaj* (Wittgenstein). Noțiunea *forma de viață* (națională) poate explica acest mediu a cărui înțelegere este necesară pentru constituirea limbajului. Cu alte cuvinte, înțelegerea culturii proprii le este necesară celor care vorbesc o limbă pentru a înțelege cu adevărat ceea ce spun...

„Un înțelept spunea o dată că, dacă a te pune *împotriva* nu duce decât la dezastru, reconsiderarea circumstanțelor îți poate oferi o soluție” (Daniela Oancea).

* Text inspirat de revista „Carriere”, an VI, nr. 123, mai-iunie 2008.

În opinia lui B.P. Hasdeu, în ambele sensuri (nu, dar) *ba* exprimă o opozițiune, totuși în primul sens opozițiunea este negativă, în sensul al doilea restrictivă, iar o restricțiune este și o afirmație totodată. Din acest punct de plecare toate accepțiunile lui *ba* se pot reduce la patru: 1. „– Te duci? – *ba*”, este o negațiune simplă. 2. „Te duci acum? – *ba* mă voi duce mai târziu”, este o restricțiune în care se neagă ducerea „acum”, dar se afirmă ducerea „mai târziu”. 3. B.P. Hasdeu: „Te duci? – *ba* nu”, este o negațiune afirmată prin *ba*, adică o negațiune dublă. 4. Contrariul „*nu* te duci? – *ba* da”, este o dublă afirmațiune, care însă, cuprinzând în sine un element de opozițiune, e mai puțin categorică decât simplul *da*. (*Etymologicum Magnum Romaniae*)

„În cultura noastră, compromisul are în primul rând o conotație negativă. Ideea de *compromis* se traduce prea repede ca o eventuală abatere de la un principiu, valoare sau normă general acceptată” (D. Oancea).

După cum scria M. Vulcănescu: Negația românească nu are caracter existențial, ci esențial. Românul se opune totdeauna la un fel de a fi, nu la faptul de a fi. El opune deci totdeauna unui fel, alt fel de a fi. Nu e deci negativist, ci limitator! Spirit esențialmente concesiv este românul, dacă-i precizezi planul în care îți propui să ai dreptate! Ceea ce nu-ți îngăduie el este să ai dreptate în bloc sau în perspectiva lui.

Că aceasta e orientarea românească a minții, când neagă, o dovedește și faptul că negația pură și simplă se poate conjuga în românește cu afirmația, în expresia „*ba da*”, adăugarea împotrivirii accentuând, paradoxal, afirmația, în loc s-o tăgăduiască.

La fel, tăgăduirea negației: „*ba* nu” nu o preface în afirmație, cum face în orice limbă, iterația negației; ci tăgada rămâne opoziție existențială, pe când negația își continuă funcția proprie de limitare logică. (*Dimensiunea românească a existenței*, 1991, Ed. Fd. Cult. Rom.)

„Majoritatea oamenilor înclină să creadă că *munca flexibilă* este ceva bun, dar nu toți știu foarte bine și ce presupune aceasta” (Paul Dumitru).

După exprimarea lui C. Noica: Negația care se poate implanta peste tot nu mai desființează întotdeauna, ci uneori colaborează. Nu se poate ca o tăgadă care se extinde atât de mult să mai suspende lumea.

Atunci se întâmplă lucrul acesta neașteptat, ca, putând nega tot ce-i place, *limba română* pierde, parcă, tăria negativului. În definitiv, ea neagă orice fiindcă exprimă, poate mai bine decât alte limbi, atât făcutele, cât și nefăcutele lumii. Dar ceea ce spune forțat negația obișnuită exprimă firesc *ba*. Și de aceea îndrăznim să spunem că Hegel a vorbit în termeni de „nu”, dar a gândit în termeni de „*ba*”. S-a întâmplat întrucâtva ca în cazul artistului francez Henri Rousseau, zis Vameșul, ce pare-se a pictat o plantă exotică absolut imaginară, pe care totuși naturalistii aveau s-o găsească în jungla indiană. Să vorbim deci de o plantă din codrul românesc, descrisă de Hegel sub „nu”. *Cuvânt împreună despre rostirea românească*, 1987, Ed. Eminescu)

„Sistemul de educație românesc nu pregătește viitorii angajați pentru compromisurile pe care aceștia le vor face cu ei înșiși în viață, în carieră sau la locul de muncă” (Alina Florea).

Dogan și Pahre (*Noile Științe sociale*, Ed. Acad., 1993) prezintă trei tipuri principale de inovatori. Pionierul este un cercetător care lărgeste tradiția unei discipline. Lui nu i se opune nici o rezistență din partea altor discipline, dar el cucerește teritorii virgine și le anexează... (p.180). După pionieri vin constructorii care merg pe căile trasate de cei care au defrișat terenul. Ei pot aduce la lumina regularități, sau relații cauzale, prin cercetări empirice, pot elabora teorii, dezvolta concepte și metode, de asemenea, pot crea instituții și reviste.

Lucrările lor pot prezenta interes dincolo de domeniul disciplinar (p.181). Omul de știință hibrid este un om de graniță, care investeste într-o parte din teritoriul altei discipline, sau ocupa o zonă care include două sau chiar mai multe discipline. El împrumută de la vecinii săi, iar ceea ce el creează poate fi împrumutat de aceștia. De exemplu, domeniul psihologiei sociale este divizat între cei care sunt, înainte de toate psihologi și cei care sunt, în principal, sociologi...

În ipostaza sa critică, savantul de graniță va fi ca un LEU, neacceptând nimic nesigur sau neverificat: BA NU! spune el totdeauna fiind sigur, având intuiția lucrului ce trebuie primit. În ipostaza de inițiator, de autor al unei hărți (lumi) ce dezvoltă o potecă firavă, deseori, cercetătorul de graniță se comportă ca un COPIL încăpățânat care știe ce vrea: BA DA!, eu am dreptate și așa trebuie să continuăm... El invită astfel spre domenii noi, ce păreau blocate de bariere insurmontabile. Logica este necesară, nu doar pentru compatibilizarea teoriei noi cu una existentă, dar și pentru trasarea clară a domeniului (a hărții) oricât de sumară ar fi „poteca” întrezărită. Este, cred, o ilustrare a întregii semnificații pentru utilizarea vocabulei BA – care face posibilă acumularea sub forma expresiei: „*ba* asta, *ba* alta” sau „*ba* și asta, *ba* și asta...” (CĂMILA)

În ultimă instanță, în orice domeniu și în orice epocă, aflarea compromisului adecvat pentru fiecare client va necesita multă energie și concentrare. Nu gust chinurile metafizice, dar abstracțiile înalte ne apropie de filosofie și nu trebuie neglijată pasiunea pentru cartea bună, inclusiv bibliofilia. A avea atitudine înseamnă să privești spre viitor, însă fără a ignora trecutul.